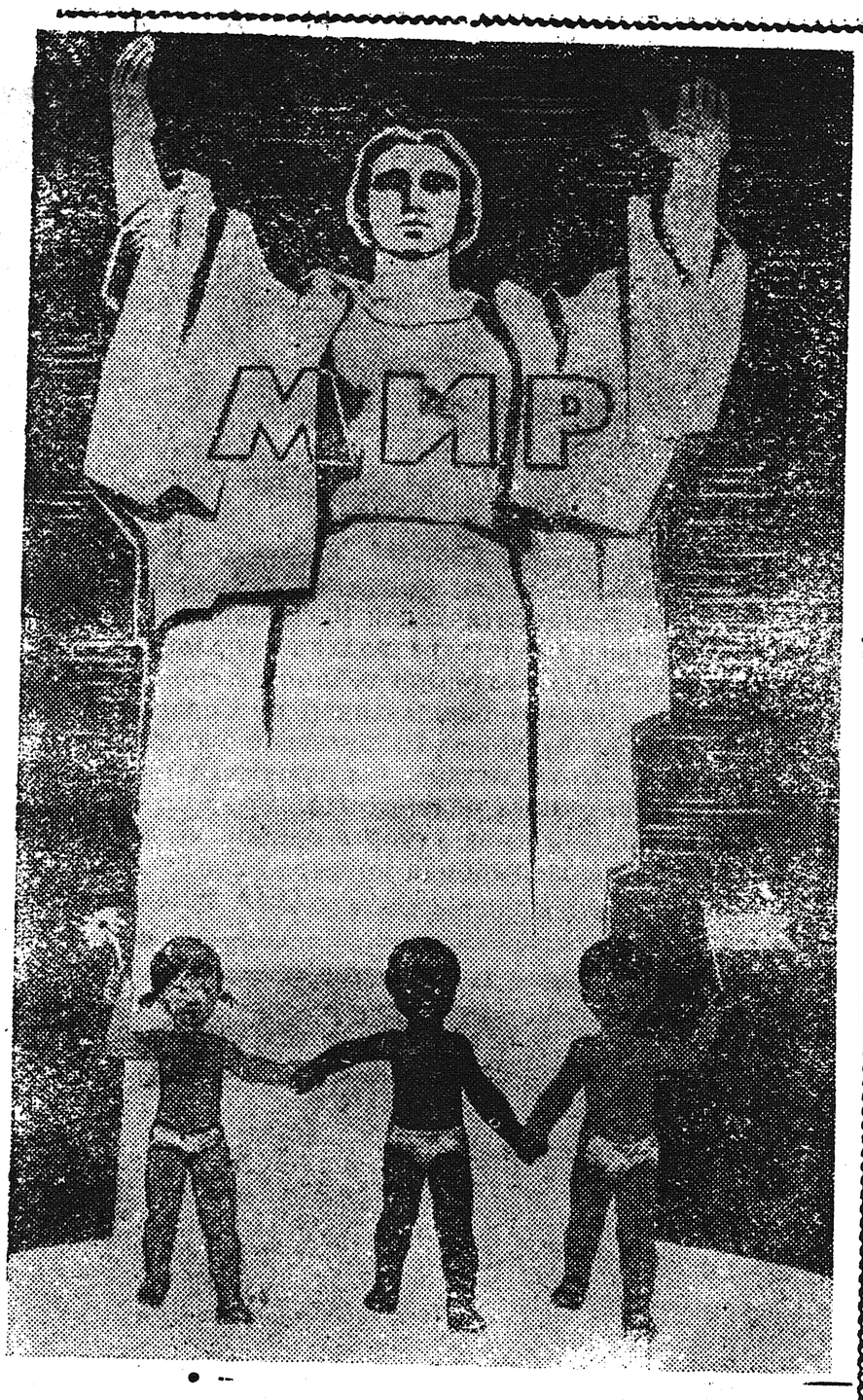

Бэс ыйын 1 күнэ аан дойду-таабы обо көмүскэлин күнэ!

ТАБАҢЫ ТӨРӨТҮҮ ҮГЭНЭ

Бу күннэргэ биһиги табаһыттарбыт туундара сабатыгар бааллар. Кинилэр Советскай былаас олохтоммута 50 ыл сылын саҥаттан саҥа кыайыыларынан көрсөр иһин соруктанан үлэлии-хамсыы сылдьаллар.

—Таба маассабайдык төрүүр кэмигэр утуйбакка түүннэри эргитэн сылдьабыт. Дьуһуурустубалар тута тутуһан иһэллэр. Суһал зооветеринарнай көмөнү оҥоробут,—диэбитэ биһиэхэ ыстаада биригэдьиирэ Степан Степанов.

—Ылыммыт социалистическай эбэһээтэлистибэбитин хайаан да чиэстээхтик толорорго дьулуһабыт. Оройуоммут экономиката бөҕөргүүрэ биһигиттэн тутулуктаах,—Ленин орденнаах Х.И. Матвеев табаарыстарын ааттарыттан эппитэ.

Кинилэри кытта оройуон, совхоз салалтата тиһигин быспакка кэпсэтэ олороллор. Эмискэ үөрүүлээх сураҕы радио аҕалла. Совхоз табаһыттара бу күннэргэ 4275 саҥа тугуттаннылар. Бу пятилетка баараҕай соруктарын толорууга дьоһуннаах үктэл.

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАНА

ССКП Өлөөннөөҕү райкомун уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаабы Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 10 сыла
№ 43 (1016)
Ыам ыйын
30
күнэ
ОИТУОРУННЬУК
1967 сыл
Сыаната 1 харчы

ОҔОЛОРБУТ БАРАХСАТТАР

А. С. САВВИНОВА, оройуон киининээҕи обо дьаһылатын сэбиэдиссэйэ.

●

СОВЕТСКАЙ былаас олохтонуоҕуттан оҕону иитиигэ уһулуччу болҕомто ууруллубута. Ол курдук обо садтара, дьаһылалара, дьиэлэрэ, о. д. а. сылтан сылын аайы элбэхтик аһыллыбыттара. Холобур, 1965 сыллаахха 18,5 тыһыынча обо консультацията, 129 тыһыынча обо миэстэлэрэ балыыһаларга, санаторийдарга тиэрдиллибитэ. Ол түмүгэр ити сылга 1913 сыллаахха тэҥнээтэххэ обо өлүүтэ 10 төгүл кыччаата. Партия, правительство оҕолоох дьахталларга эмиэ аҕалыы кыһанар. 1966 сыллаахха ССРС Министрдэрин Совета оҕону иитиигэ ылбыт ийэлэргэ 56 хонуктаах уоппусканы, оҕо ыарыйдаҕына бюллетени биэрэри көрбүтэ.

Оҕо дьаһылаларын ороскуоттарын государство бэйэтэ уйунар. Билигин дойду үрдүнэн 7 мөлүйүөн оҕо детсадка, 2 мөлүйүөн оҕо дьаһылаҕа сылдьаллар. Оҕолор иитиллэр дьиэлэрэ сүрдээх ыраас-культурнай, ол да иһин оҕолорбут үөрэкөтө, күн кыһалҕатын билбэккэ, чэгиэн-чэбдик буола улааталлар. Маны таһынан үгүс үчүгэйгэ-кэрэҕэ үөрэнэллэр.

Советскай былаас өрөгөйдөөбүтэ 50 сылын устата оҕолор олохторо, өйдөрө-санаалара тосту уларыйда. Кинилэр кэргэҥнэ ийэ, аҕа тапталын, кинилэр олохторун үчүгэй өттүлэригэр үөрэнэллэр. Кыра оҕо дуу һатыгар ийэ, аҕа, кэргэттэр, тастыҥ дьон куһаҕан быһыылара түргэнник иҥэр, онон кыра оҕо көрөрүгэр тосту-туора быһыыланар, итирэр-кутурар, куһаҕан тылынан саҥарсар, охсуһар олох табыллыбат. Оччо эрэ оҕолор үчүгэй, билиҥҥи олох үрдүк көрдөбүлүгэр сөп түбэһэр, культурнай дьон буола үүнэн тахсыахтара. Оҕону иитиигэ оҕо тәрилтэтигэр, кэргэҥнэ да улаханн суолта бэриллиэхтээх. Ханнык баҕарар оҕо тәрилтэтин үлэһитэ бастатан бэйэтэ үчүгэйдик иитиллибит буолуохтаах, онтон эрэ оҕону иитиэхтээх.

Биһиги оройуоммутугар элбэх оҕо тәрилтэлэрэ бааллар. Манна үгүс дьахталлар, иитээччилэр үлэлииллэр.

Оройуоҥҥа детсадка, дьаһылаҕа иитиллэр оҕолор өлүүлэрэ, ыалдьыылара аҕыйах. Детсадка, дьаһылаҕа сылдьыбат оҕолордооҕор киниләр уопсай көрүҥнэрэ эмиэ ордук. Кэнники сылларга оҕо дьаһылатыгар хас эмэ сүүһүнэн ахсаннаах оҕолор иитиллэн таҕыстылар. Оҕо дьаһылата, сада сыл ахсын 13 тыһыынча оҕо койка-күнүн биэрэллэр. Киниләргэ оҕолор иитиллиилэригэр уонунан, сүүһүнэн тыһыынча солкуобай суумалаах государство харчыны биэрэр. Оҕо тәрилтэлэрин таҥастара, астара үчүгэй, дьиэлэрэ ичигэс, көрүүистии да бэрт.

Биһиги оройуоммутугар оҕо тәрилтэтигэр үгүс сылларга сыралаахтык үлэлиир дьахталлар аҕыйаҕа суохтар. Ол курдук Павлова А. П., Иванова Е. Л., Семенникова Е. А., Петрова А. С., Алексеева В. Н., Желлаева А. А., о.д.а. бэйэлэрин үлэлэригэр үтүө суобастаахтык сыһыаннаһаллар. Төрөппүттэр: ийэлэр, аҕалар оҕолоро үөрэ-көтө сылдьалларын иһин оҕо тәрилтэлэрин үлэһиттэригэр улаханнык махтаналлар, санаата-онооту суох сылдьаллар, дьоллоохсоргулаах олохпут салгыы чэлгийэ сайдарын туһугар айымньылаахтык үлэлиилэр.

Оҕо — киһи аймах эдэр сааһа.

Биһиги календарбыт

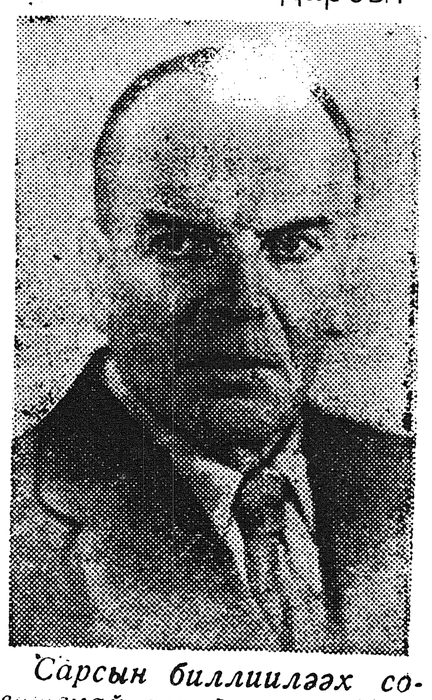

Сарсын биллиилээх советскай суруйааччы Константин Георгиевич ПАУСТОВСКАЙ (1892 с.) 75 сааһын туолар.

Кини айымньылара „Кара-Бугаз“, „Чуорунай муора“, „Муора үөскээһинэ“, „Ойуурдар тустарынан сэһэн“, „Аастыт дьыллар“, „Биллибэт үйэ саҕаланыыта“, онтон да атыннара ааҕааччыларга улаханнык биһирэнэллэр.

ССТА фотохрониката.

Плевен куорат (Болгария) 2 №-дээх обо дьаһылатын иитиллээччилэрэ искусственнай күн ультрафиолетовай сардаҥаларын анныгар олороллорун сөбүлүүллэр.

Норуот былааһа олохтонуор диэри дойдуга оҕо дьаһылата олох суоҕа, оттон билигин киниләр ахсаннара балтараа тыһыынча кэриҥэ буолла.

БТА—ССТА фотолара.

БААР БУОЛЛУН ӨРҮҮ КҮММҮТ, БААР БУОЛЛУН ӨРҮҮ ХАЛЛААҤ, БААР БУОЛЛУН ӨРҮҮ ИЙЭМ, БААР БУОЛУУМ ӨРҮҮ МИН!

Саха сирин саҥа баайа

(Бүтүүтэ. Иккин хаһыат 42-гэр көр).

Геологическай уонна геофизическай чахчылар этэллэриттэн, кини Орто Бүлүү гаһыттан хаалсыбат.

Өскөтүн биһиги картаҕа көрдөхпүтүнэ, бу газтаах бары сирдэр Бүлүү өрүһүн—билиҥҥитэ соҕотох әрэллээх уу суолун—кытыытыгар сыталларын биһиги көрөбүт. Хас да километр дириҥҥэ сытар газ өрүс сүүрүгүн хайысхатын кытта сибээһэ олус кыра. Разведчиктар бастаан үүттүүр установка уонна дьоннор тиийэллэригэр табыгастаах сиргэ үүттээһини саҕалаабыттара. Хас биирдии үүттээммит сиртэн газ күүстээх фонтаннара өрүтэ тыкпыттара. Газтаах ороҕуону баһылаан истэх ахсын үүттээһин өрүс кытылын батыһа әрэ буолбакка, киниттэн балачча ыраах үүттээһини саҕалыыр кыах баар буолуоҕа, оччоҕо әмиә саҥа бэдэҥ арыйыылар көстөллөрө саарбаҕа суох.

Норуот хаһаайыстыбатыгар суолтатынан көрдөххө бу ороҕуоҥҥа гаһы салгыы көрдөөһүн кэскилләрэ олус улахан. Манна газ хас да уонунан сылга хабар саппыаһын баарын дакаастаатахха, сүүһүнэн мөлүйүөн сыаналаах газопровод тутуутугар харчыны угууну, промышленнай предприятиелары уонна олорор дьиэлэри, нефтехимия предприятиетын тутуутугар харчыны угууну саҕалыахха сөп этэ.

Итинэн Саха сиригэр газ саппааһын бәйэлэрэ сыаналааһыннарын геологтар чинчийии кэмигэр уларытан испиттэрин көрөр кэрэхсэбиллээх.

1960 сылаахха ССРС ҒА Сибиирдээҕи отделениятын Саха сиринээҕи филиала ааҕыытынан, газ билгэлэнэр саппааһа 19 миллиард кубометрга тэҥнэһэр. Кэнники академик Андрей Трофимук 104 миллиард кубометр сыыппараны ылбыта. 1966 сыллаахха билгэлэнэр саппаастар хайы-үйэ тыһыынча миллиарга чугаһыыр сыыппаранан сыаналанар буолбуттара. Уопсай дириҥнэрэ 5 километртан ордук, оттон саамай дириҥ үүттээһин билиҥҥитэ 3 эрэ километрга тиийдэ. Онон сотору кэминэн ити сыыппараны улаатыа хтаағынан ааҕар терүт баар.

Саха сиригэр газтар үөскээбит сирдэрэ ыраас буолбакка, булкадаһыннаахтарынан биллэллэр. Үс һа тахсар газ бензин курдук дьаҥкир убаҕастаах, ол нефтехимияҕа сыаналаах сырьенан буолар.

Саха сирин гаһын баастакы туһанааччыларынан республика промышленноһа уонна нәһилиэнньэтэ буолуохтара. Чугастааҕы кэмнэ Бүлүү төрдүттэн Якутскайга диэри 400 километр

В Ь Е Т Н А М

Вьетнам Демократическай Республиката. Соторутааҕыта Америка самолеттара улахан суоллартан уонна промышленнай объектартан тэйиччи сытар Хатой провинциятын Льемпая бааһынайдар хутордарыгар шариковай буомбалаах уонна 10 фугаснай буомбалаах 6 контейнердары бырахпыттара. Ол түмүгэр 10 киһи өлбүтэ, 35 киһи ыараханнык бааһырбыта.

Снимокка: Льепмая хуторга олорор кыысчаан буомба шаригынан бааһырбыта көстөр.

ССТА фотохрониката.

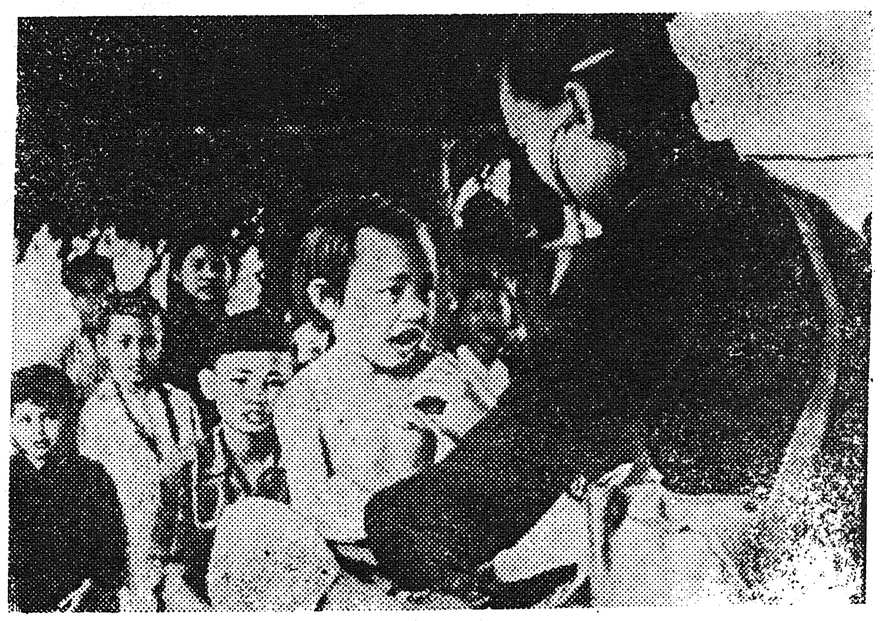

Соҕуруу Вьетнам территориятын биэс гыммыттан түөрдэ Национальнай Босхолонуу фронун хантуруолугар баар. Босхоломмут ороҕуоннарга уһулуччу кыһаммыы ордук оҕолорго уонна ийэлэргэ ууруллар.

Снимокка: босхоломмут ороҕуоннартан биирдэстэригэр оҕо садыгар медицинскэй бэрэбиэркэлээһин.

Баһаартан сэрэниэххэ

Советскай дьоннор олохторун-дьаһахтарын усулуобуйатын туһарыыга партия, правительство ахсаабат кыһаммыыларын ууруллар. Ол иһин да ороҕуоммутугар көнніки сылларга общественнай, олорор дьиэлэр тутуллуулара кэҥээн иһэр. Үлэһиттэргэ сыныаналларыгар, олороллоругар бары усулуобуйалар тэриллэллэр. Биһиги дойдубутугар кулууптар, оскуолалар, садтар, дьаһылалар, олорор дьиэлэр государство үбүнэн тутуллаллар.

Ити кэскилләах тутуулары бары харыстыыр ытык әбээһинэстээхпит. Алдьаныыттан-кээһэнниттэн, баһаартан көмүскэнэр туһунан нәһилиэнньэҕэ киэҥник пропагандалааһын — биир дьоһуннаах сорук. Баһаар государствоҕа, биирдиилээн тәрилтәләргэ, ыаллarҕa улахан хоромньуну аҕалар. Баһаары утары араас профилактическай үлэлэр ыытыллаллар. Баһаартан харыстаныы, көмүскэнии быраабылаларын халбаҥнаабакка тутуһуу хоромньу тахсыбатыгар тиэрдэр.

Биһиги ороҕуоммутугар баһаартан сэрэниэгэ сөптөөх ирдэбил ситэ туруоруллубат. Ол түмүгэр улахан баһаардар буолуталаатылар. Сибилигин да сорох тәрилтәлэр салайаччылара баһаартан сэрэниэгэ туох да дьаһалы ситэ-хото ылбакка олороллор. Баһаарынай инвентардар суохтар. Тутуу участагын, райпо, совхоз, ороҕуоннаабы балыыһа орто оскуола курдук улахан тәрилтәлэр баһаарынай инвентардары хайа баҕарар булар кыахтаах әрээриләр, сылтан сыл аайы умнууга хаалларaллар.

Уопсай дьиэлэргэ әмиә итинник балаһыанньа. Оннооҕор милиция отделениетыттан көҥүлэ суох ыаллар тимир оһоҕу оттоллор. Бу барыта туһаанныах тәрилтәлэриттэн өрөмүөн үлэтэ көтүмэхтик барарыттан буолар.

Өлөөн нәһилиэгин Совета баһаартан сэрэниэгэ ханыык да дьаһалы ылбат.

Гаражтар, заправкалаһар сирдэр бөһүөлэги кытта биирдэ тураллар. 1966 сылга баһаартан сэрэниэгэ туох да дьаһалы ылбаккалар совхоз директора Посельскай Л.И., электростанция начальнига Федоров М.Ф., ыстараапта ммыттара. Ороҕуон бары тәрилтэлэрин салайаччылара баһаартан сэрэхтээх буолууга коллективтарын ортотугар интэр-үөрэтэр үлэни күүһүрдүөх тустаахтар.

В. СЕМЕНОВ,
милиция ороҕуоннаабы отделениетын баһаарынай охранаҕа государственнай баһаарынай старшай инспектора.

ОҔО ТҮҺҮГАР КЫҺАМНЬЫ

*** Советскай былаас оҕолор, ийэлэр дьоллорун туһугар бастакы декреттэрэ... Сүрэхпитигэр күндү бу докумуоннары долгуйан өйдүүбүт.**

*** Ахсынньы 1917 сыл. Советскай былаас ийэ буолууну уонна кыра оҕолору харыстааһыҥҥа, хааччыйыыга коллегияны тэрийэр туһунан декрети таһаарар.**

*** Тохсунньу. 1918 сыл. Советскай былаас оҕо өлүүтүн туоратарга дьаһаллары ылар. Ыраахтааҕылаах Россияҕа оҕо өлүүтэ олус маассабайа. Дьэ ол иһин оҕо өлүүтүн утары охсуһарга аналлаах декрет тахсар.**

*** 1919 сыл. Советскай дойду өстөөхтөр уот төгүрүктээһиннэригэр түбэһэр. Бастакы тооромос килиэби, бастакы кууска үтүү Советскай былаас оҕолорго биэрэр.**

*** 1921 сыл. РСФСР Совнаркома оҕо аһылыгын, улаатар эрэр уонна кыра оҕолор доруобуйаларын харыстыыр туһунан декрети таһаарар.**

*** Дьэ онон Советскай былаас бастакы сылларыттан ыла эдэр көлүөнэ туһугар аҕалыы кыһанар, ийэлии бүөбэйдиир.**

*** Коммунистическай партия, Советскай правительство муударай салалталарынан олох сибэккилэрин—оҕолорбут үрдүлэринэн дьоллоох олох киирбэт күнэ сыдьаайа тыгар, сырдыгынан, сылаһынан угуттуур.**

Ыччат биэчэрэ

Ааспыт субуотаҕа Культура ороҕуоннаабы дьиэтигэр ССКП, ЫБСЛКС райкомнарын, редакция, типография уонна сибээс узелын коллективтара ыччат биэчэрин тэрийэн ыыттылар. Биэчэрсин эмиэ ааспыт субуоталарга атаарыллыбыт ыччат биэчэрдэрин курдук көхтөөхтүк атаарылынна. Ырыа-тойук, көр-нар, үҥкүү-битии киэһэ хойукка диэри дьиэрэйдэ.

Биһиги корр.

ССРС-ка оҥорон таһаарыллар үүтүү ыыр агрегаттан үстэн иккитэ Резекне диэн Латвия дьоҕус куоратыгар оҥоһуллар.

Снимокка: Раиса Орлова үүтүү ыыр аппараттары таҥар.

ССТА фотохрониката.

Редактор оннугар
Н. А. ВИНОКУРОВ.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөһүөлэгэ [illegible] уулусса 16 №-рэ. Телефон—51

Өлөөн ороҕуонунаабы типография Тахсар ахса[illegible]а 479 Сахаабын №-рэ 43